

Одлука за методологијата за управување со ликвидносниот ризик

Дирекција за финансиска стабилност, банкарска регулатива и
решавање банки

Скопје, 22 мај 2020

Базелски стандарди и Европска регулатива

- Базел 3
 - Liquidity Coverage Ratio, December 2019
- Европска регулатива
 - Capital Requirements Regulation, consolidated text June 2019 (Articles 415-426)
 - Delegated Regulation 2015/61 with regard to liquidity coverage ratio (with 2018 amendments)
 - EU Directive 2017/2402 on simple, transparent and standardized securitization
 - EBA Guidelines on LCR disclosure (2017/01)
 - EBA Guidelines on retail deposits subject to different outflows (2013/01)
 - Implementing Regulation 680/2014 with regard to additional monitoring metrics for liquidity reporting

Агенда

Стапка на покриеност со ликвидност

Управување со ликвидносниот ризик

Следење на ликвидноста

Известување

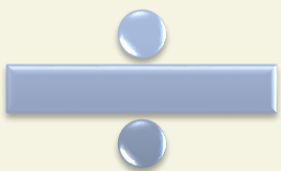
СТАПКА НА ПОКРИЕНОСТ СО ЛИКВИДНОСТ

Стапка на покриеност со ЛИКВИДНОСТ

Висококвалитетна
ликвидна актива
(ВКЛА)

Минимално ниво = 100%

На месечно ниво, состојба
на крајот на месецот

Стапка на
покриеност со
ликвидност

Нето-паричен
одлив

Паричен
одлив

Паричен
прилив

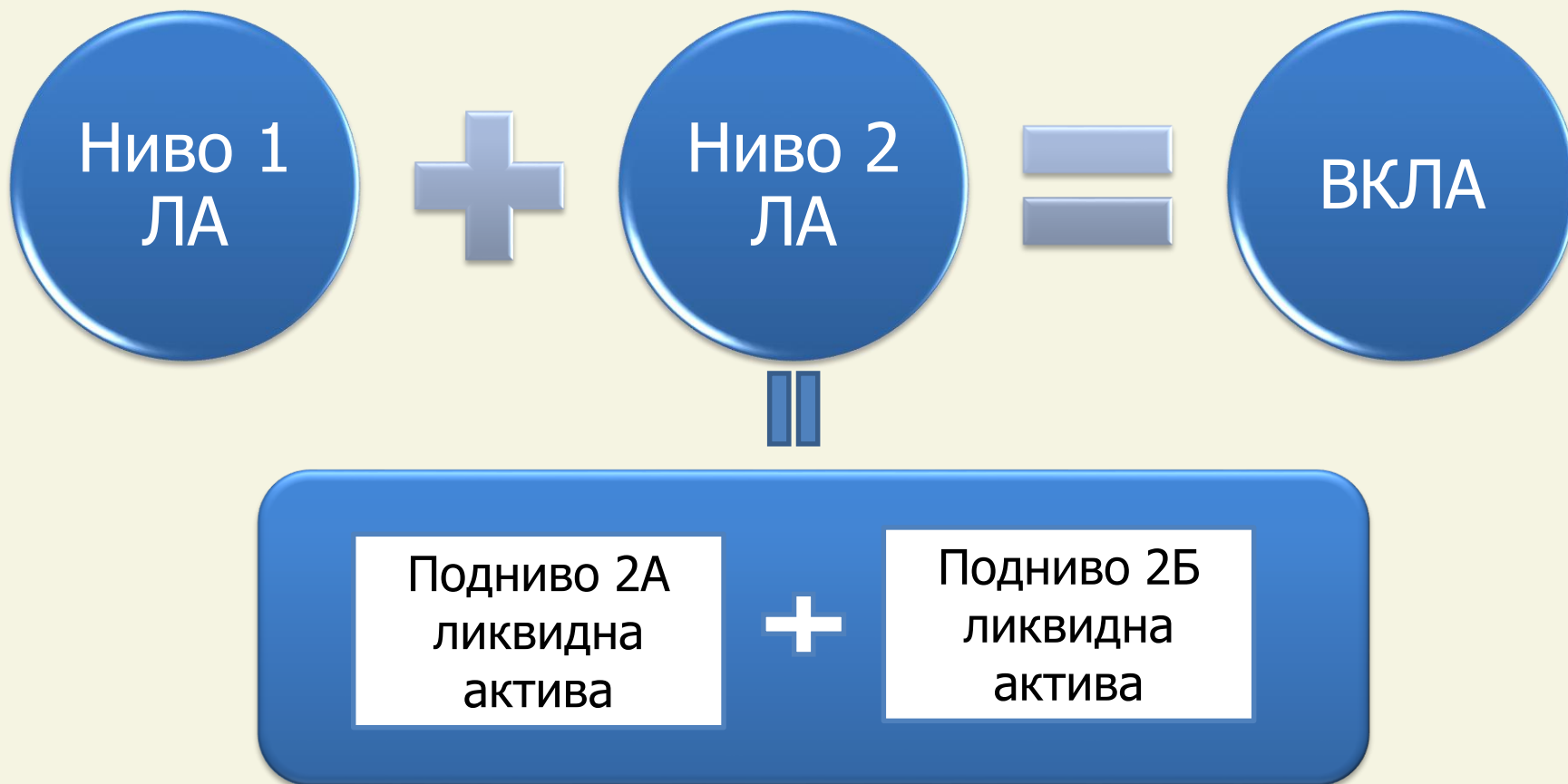

Генерални правила

- Услови на стрес
- Пазарна вредност X соодветна стапка
 - Корективен фактор (haircut), стапка на одлив, стапка на прилив, стапка на користење
- Дуплирање на позициите
 - Позициите вклучени во ВКЛА не може да се вклучат и во паричните приливи
- Позициите што веќе не ги исполнуваат условите се исклучуваат најдоцна во период од 30 дена
- Народната банка (гувернерот) има право да побара:
 - Исклучување на одредена позиција
 - Примена на поинакви стапки

ВКЛА

ВКЛА

Општи барања

- Неоптоварени средства
- Да не се средства на или да не се издадени од банка или друга финансиска институција
- Вредноста се одредува на пазарот и може лесно да се следи
- Котираат на регулиран пазар или на организиран пазар којшто е доволно активен и голем (не се применува на изложености кон ЦВ, ЦБ)

Оперативни барања

- Интерни акти со лимити за диверзификација
- Распожливост на позициите во следните 30 дена (во секој момент да можат да се претворат во готовина)
- Контрола на позицијата
- Претворање на репрезентативен примерок
- Соодветна валутна структура

ВКЛА – Ниво 1 ЛА

Парични средства,
изложеност и
средства кај НБ

- Да можат да се повлечат во било кој момент во услови на стрес (за средствата кај Народната банка)

Изложеност и
средства кај ЕЦБ и кај
централна банка на
друга земја

- Да може да се повлечат во услови на стрес, согласно со склучен договор или општо прифатени правила

Изложеност кон РСМ и
централна влада на
друга земја

- Степен на кредитен квалитет од 1
- Полош степен на кредитен квалитет, но само до износот на одливите во таа валута или во таа земја

Регионална власт,
локална самоуправа и
јавна институција во
РСМ и РБСМ

- Ако имаат третман на централна влада

ВКЛА – Ниво 1 ЛА

Регионална власт или локална самоуправа во друга земја

- Ако имаат третман на централна влада којашто има степен на кредитен квалитет од 1

Мултилатерални развојни банки и меѓународни организации

- Пондер на ризичност од 0%

Позиции издадени од банки во ЕУ

- Основана од централна влада, регионална власт или локална самоуправа на земја членка на ЕУ, или
- Даваат кредити од промотивен карактер

Исклучително висококвалитетни покриени обврзници

- Издадени од банки во РСМ или во ЕУ
- Останати пропишани услови за износот, транспарентноста и стапката на покриеност

Третман на средствата и изложености кон Народната

- Задолжителна резерва во денари – целосно се вклучува (само кај банките)
- Задолжителна резерва во девизи – не се вклучува
- Расположливи депозити кај Народната банка – не се вклучуваат, не можат да се повлечат пред рокот на достасување, освен депозитите коишто достасуваат на првиот ден од следните 30 дена
- Задолжителен депозит во странска валута - само до износот којшто банката ќе може да го повлече

Третман на средствата и изложености кон РСМ и КИБС

- Државни хартии од вредност – се вклучуваат во целост
- Еврообврзницата – се вклучува во целост
- Средства на банките во резервниот гарантен фонд на КИБС - не се вклучуваат во ВКЛА (средства кај други финансиски институции), можат да се сметаат за паричен прилив, доколку банката може без ограничување да ги повлече во следните 30 дена

ВКЛА – Ниво 2 ЛА

Подниво 2А

- Централна влада, централна банка, регионална власт, локална самоуправа и јавна институција – 20% пондер на ризичност
- Висококвалитетни покриени обврзници
- Покриени обврзници од банки во други земји
- Корпоративни обврзници

Подниво 2Б

- Секјуритизација
- Висококвалитетни покриени обврзници
- Корпоративни обврзници
- Акции
- Ликвидносна поддршка со ограничена примена

ВКЛА - Покриени обврзници

Услов	Ниво 1	Подниво 2А	Подниво 2Б
Издавач	Банки во РСМ или во земја членка на ЕУ	Банки во РСМ или во земја членка на ЕУ	Банки во РСМ или во земја членка на ЕУ
Предмет на емисијата	Детална листа на изложености - Ограничено учество на изложености кон банки	Детална листа на изложености - Ограничено учество на изложености кон банки	Исклучиво изложености кон Народната банка, РСМ, регионална власт, локална самоуправа или јавна институција во РСМ и станбени кредити
Известување	Полугодишно	Полугодишно	Квартално
Износ на емисијата во странство/во РСМ	500 милиони евра/ 50 милиони евра	250 милиони евра/ 25 милиони евра	250 милиони евра/ 25 милиони евра
Кредитен рејтинг на емисијата/пондер на ризичност на издавачот	1 / 20%	2 / 50%	35% на изложеностите
Стапка на покриеност	2%	7%	10% (месечно објавување)

ВКЛА - Корпоративни обврзници и акции

Услов	Корпоративни обврзници	
	Подниво 2А	Подниво 2Б
Износ на емисијата во странство/во РСМ	250 милиони евра / 25 милиони евра	250 милиони евра / 25 милиони евра
Кредитен рејтинг на хартијата од вредност	1	3
Максимален рок на достасување	10 години	10 години

Акции

- Дел од МБИ10 или дел од берзански индекс на друга земја, определен како главен берзански индекс
- Валутна усогласеност
- Докажан извор на ЛИКВИДНОСТ

ВКЛА - Секјуритизација

- Степен на кредитен квалитет 1
 - Вложување во највисоката транша
 - Било кое портфолио од листата →
 - Изложеностите се одобрени од друга банка/финансиска институција
 - Износ на траншата = 100 милиони евра/10 милиони евра
 - Преостанат пондериран просечен животен век до 5 години
- 1) Станбени кредити (ЛТВ 80% и ДТИ 45%)
 - 2) Кредити на правни лица (мали друштва 80%)
 - 3) Автомобилски кредити или лизинг на автомобили на должници од РСМ
 - 4) Кредити за потрошувачки на физички лица од РСМ

ВКЛА - вложувања во удели

- Се распределуваат во соодветното ниво од ВКЛА во зависност од видот на имотот
 - Најмногу до 100 милиони евра
 - Друштвото е со седиште во РСМ или во земја со слична регулатива и супервизија
 - Проспектот содржи податоци за видот на имотот
 - Еднаш годишно се достапни информации за работењето на фондот
 - Фондот вложува само во позиции на ВКЛА или во деривати (заради заштита од ризик)

ВКЛА - Корективни фактори

Позиција	Корективен фактор	Пондер (1-КФ)
Ниво 1		
Исклучително висококвалитетни ПО	7%	93%
Сите останати	0%	100%

ВКЛА - Корективни фактори

Позиција	Корективен фактор	Пондер (1-КФ)
Ниво 1		
Исклучително висококвалитетни ПО	7%	93%
Сите останати	0%	100%
Подниво 2А	15%	85%

ВКЛА - Корективни фактори

Позиција	Корективен фактор	Пондер (1-КФ)
Ниво 1		
Исклучително висококвалитетни ПО	7%	93%
Сите останати	0%	100%
Подниво 2А	15%	85%
Подниво 2Б		
Висококвалитетни ПО	30%	70%
Корпоративни обврзници и акции	50%	50%
Секјуритизација 1) и 3)	25%	75%
Секјуритизација 2) и 4)	35%	65%
Ликвидносна поддршка со ограничена примена	0%	100%
Вложувања во удели	0%, 5%, 12%, 20%, 30%, 35%, 40% и 55%	100%, 95%, 88%, 80%, 70%, 65%, 60% и 45%

ВКЛА – ограничувања

- Најмалку 60% - Ниво 1 ЛА
- Најмалку 30% - Ниво 1 ЛА, без исклучително висококвалитетните ПО
- Најмногу 15% - Подниво 2Б ЛА
- Прилагоден износ на ниво 1, 2А и 2Б
 - Се зема предвид ефектот од извршувањето на трансакции на обезбедено финансирање и кредитирање

ВКЛА – пример 1

	Износ	Пондер	Неприлагоден износ
Ниво 1	1.000	100%	1.000
Подниво 2А	100	85%	85
Подниво 2Б	200	50%	100
ВКЛА			1.185

	Износ	Пондер	Неприлагоден износ
Ниво 1	1.000	100%	1.000
Подниво 2А	100	85%	85
Подниво 2Б	400	50%	200
ВКЛА			1.285

15,6%
од
ВКЛА

ВКЛА – пример 1

	Износ	Пондер	Неприлагоден износ
Ниво 1	1.000	100%	1.000
Подниво 2А	100	85%	85
Подниво 2Б	200	50%	100

ВКЛА

1.185

	Износ	Пондер	Неприлагоден износ	Неприлагоден износ (со ограничувања)
Ниво 1	1.000	100%	1.000	1.000
Подниво 2А	100	85%	85	85
Подниво 2Б	400	50%	200	191

ВКЛА

1.285

1.276

ВКЛА – пример 2

- Репо трансакција што достасува во следните 30 дена
 - Дадени акции - 100 единици
 - Добиени парични средства +100 единици

	Неприлагоден износ	Репо
Ниво 1	1.000	-100
Подниво 2А (85% пондер)	85	0
Подниво 2Б (50% пондер)	100	100
ВКЛА	1.185	

ВКЛА – пример 2

- Репо трансакција што достасува во следните 30 дена
 - Дадени акции - 100 единици
 - Добиени парични средства +100 единици

	Неприлагоден износ	Репо	Прилагоден износ
Ниво 1	1.000	-100	900
Подниво 2А (85% пондер)	85	0	85
Подниво 2Б (50% пондер)	100	100	150
ВКЛА	1.185		1.135

Парични одливи

- Мали депозити
 - Стабилни мали депозити
 - Останати мали депозити
- Оперативни депозити
- Други обврски (неоперативни депозити)
- Преземени вонбилансни обврски
- Дополнителни парични одливи

Мали депозити

- Депозити на физички лица и депозити на трговци поединци, физички лица коишто согласно со ЗТД не се сметаат за трговци и мали и микро трговци (мали друштва)
- Мали друштва
 - Вкупниот износ на депозитот не надминува 300 илјади евра (заедно со поврзаните лица)
 - Правни лица од странство што ги исполнуваат соодветните критериуми од ЗТД

Стабилни мали депозити

- Предмет на обесштетување и:
- Мала веројатност за повлекување на депозитот поради воспоставен деловен однос
 - Договорниот однос трае најмалку 12 месеци
 - Станбен кредит или друг долгорочен кредит, или
 - Најмалку уште 1 производ што не е кредит
- Трансакциска сметка на која редовно има приливи/одливи на средства (пр. плата)

За депозитите над 30.000 евра во денарска противвредност:

- 1) Се дели износот до и над обесштетувањето и се применуваат различните стапки (5% или 10%), или
- 2) Не се прифаќа како стабилен мал депозит (се применува стапка на одлив од 10%)

Останати мали депозити

- Депозити со повисока стапка на одлив:
 - 1) Вкупниот износ на сите депозити надминува 100.000 евра
 - 2) Пристап само преку интернет
 - 3) Специфични услови за каматната стапка
 - 4) Фиксен рок или фиксен отказан рок што истекува во следните 30 дена
 - 5) Специфични барања во однос на депонентот (земја на потекло) или валутата на депозитот
- Останати мали депозити
 - Не исполнуваат критериуми за стабилни мали депозити
 - Не влегуваат во претходната група депозити

Исклучок за орочените депозити

- Не се сметаат за паричен одлив:
 - Не смее да се повлече во следните 30 дена, или
 - Може да се повлече ама со парична казна
 - Загубената камата од датумот на повлекување до датумот на достасување + дополнителна казна
 - Дополнителната казна треба да е доволно висока

Не треба да се поистоветува со паричната казна дефинирана за потребите на ЗР

Промени во депозитните производи што ќе ги нудат банките

Оперативни депозити

- Активности на порамнување, давање услуги на чување имот, управување со средства и други слични активности
- Други активности со нефинансиско правно лице во рамки на воспоставен деловен однос
 - Висина на каматната стапка
 - Депозитот се чува на посебни сметки
 - Значителни износи на приливи и одливи
 - Деловниот однос трае најмалку 24 месеци

Одливи од останати обврски

- Неоперативни депозити
- Трошоци поврзани со оперативното работење
- Преземени вонбилансни обврски (за ликвидносна поддршка и за кредитирање)
- Обезбедено кредитирање и финансирање
- Дополнителни парични одливи

Стапки на одлив

Одливи	Стапка на одлив
Мали депозити	
Стабилни мали депозити	5%
Останати мали депозити коишто го исполнуваат (1) и најмалку уште два од останатите критериуми	10-15%
Останати мали депозити коишто го исполнуваат (1) и најмалку уште еден критериуми, или најмалку три критериуми	15-20%
Останати мали депозити	10%
Орочени депозити со рок на достасување над 30 дена, што не можат да се повлечат или можат да се повлечат со парична казна	0%
Орочени депозити коишто се откажани од депонентот во следните 30 дена	100%
Мали депозити прибрани во други земји (ако стапката е повисока)	Стапката определена во другата земја

Стапки на одлив

Одливи	Стапка на одлив
Оперативни депозити	
Оперативни депозити што не се предмет на обештетување	25%
Оперативни депозити што се предмет на обештетување (само порамнување, чување имот...)	5%
Неоперативни депозити	
Коресподентни банки и брокерски услуги	100%
Нефинансиски правни лица, централни влади централни банки, мултилатерални развојни банки и јавни институции (не се предмет на обештетување)	40%
Нефинансиски правни лица, централни влади централни банки, мултилатерални развојни банки и јавни институции (се предмет на обештетување)	20%
Финансиски лица	100%

Стапки на одлив

Одливи	Стапка на одлив
Преземени вонбилансни обврски	
За кредитирање	5%, 10%, 40%, 100%
За ликвидносна поддршка	5%, 30%, 10%, 40%, 100%
Дополнителни парични одливи (деривати, кратки позиции...)	0-100%
Обезбедено кредитирање и трансакции движени на пазарот на капитал	
Склучени со централната банка	0%
Склучени со централна влада, јавна институција, регионална власт, локална самоуправа или мултилатерална развојна банка	0-25%
Склучени со останати лица	0-100%

Парични приливи

- Приливи што ќе се случат во следните 30 дена, со исклучок на:
 - Достасани и нефункционални побарувања
 - Побарувања за кои банката не очекува наплата во следните 30 дена
 - Приливи од трети земји каде постојат ограничувања во однос на трансферот на средствата или коишто се изразени во неконвертибилни валути

Стапки на прилив

Приливи	Стапка на прилив
Од финансиски лица	
Оперативни депозити (утврдена симетрична стапка)	Симетричната стапка
Оперативни депозити (без утврдена симетрична стапка)	5%
Останато	100%
Од централни банки	
100%	
Обезбедено кредитирање и трансакции движени на пазарот на капитал	
Обезбедени со ликвидна актива	0-50%
Обезбедени со неликвидна актива	100%

Стапки на прилив

Приливи	Стапка на прилив
Од нефинансиски лица	
Физички лица и мали друштва	50%
Централни влади, мултилатерални развојни банки и јавни институции	50%
Останати правни лица	50%
Хартии од вредност, МБИ10 и други берзански индекси	100%/50%
Кредити од промотивен карактер	5%/10%
Кредити без рок на достасување	20%
Останати приливи коишто не се вклучени во ВКЛА а достасуваат во следните 30 дена	100%

Нето-паричен одлив

Приливи од лица во групата, кредити одобрени од банката како посредник, банка специјализирана за финансиски лизинг и факторинг

Паричен прилив

Неограничени паришни приливи

+

Мин (Делумно-органичени паришни приливи, 90% од паришните одливи)

+

Мин (Ограничени паришни приливи, 75% од паришните одливи)

Паришен одлив

Банка специјализирана за одобрување кредити за купување моторни возила или за одобрување потрошувачки кредити

Сите останати приливи

Разлики со постојните стапки

ВКЛА	ЛЦР	СЛЗО	Присуство на пазарот
Парични средства	100%	100%	Да
Побарувања од централни банки и централна влада	100%	100%	Да
Регионална власт, локална самоуправа и јавни институции	100%	-	Не
Вложувања во инвестициски фондови	45-100%	100%	Ограничено
Покриени обврзници	70-93%	100%	Не
Корпоративни обврзници	50-85%	100%	Не
Акции	50%	100%	Да
Секјутиритизација	65-75%	100%	Не
Ликвидносна поддршка со ограничена примена	100%	-	Не

Разлики со постојните стапки

Одливи	ЛЦР	СЛ 30	Присуство на пазарот
Мали депозити	5-20%/0%	30-40%/60%	Да
Оперативни депозити	5%, 25%	30-40%/60%	Да
Неоперативни депозити	20-100%	30-40%/60%	Да
Вонбилансни обврски	5-100%	100%	Да
Обезбедено кредитирање и трансакции движени од пазарот на капитал	0-100%	100%	Ограничено
Свопови на обезбедување	-	-	Не
Дополнителни одливи	0-100%	-	Не
Други одливи	5-100%	100%	Ограничено

Разлики со постојните стапки

Приливи	ЛЦР	СЛ 30	Присуство на пазарот
Од централни банки	100%	100%	Да
Од финансиски институции	5%/100%	100%	Да
Кредити на физички лица и мали друштва	50%	100%	Да
Други кредити на правни лица	50%	100%	Да
Хартии од вредност/МБИ10	100%/50%	100%	Ограничено
Други приливи	0 - 100%	100%	Ограничено
Обезбедено кредитирање и трансакции движени на пазарот на капитал	0 -100%	100%	Ограничено
Свопови на колатерал	-	-	Не

Разлики со постојните стапки

Позиции	ЛЦР	СЛ 30
ВКЛА и приливи = Актива до 30 дена		
Парични средства и средства кај НБ	100%	100%
Државни хартии од вредност	100%	100%
Акции	50%	100%
Кредити од финансиски лица	100%	100% (рејтинг)
Кредити од нефинансиски лица	50% (А, Б и В ред)	100% (А,Б)
Одливи = Пасива до 30 дена		
Стабилни депозити на физички лица	5%	30%,35%,40%
Неоперативни депозити на нефинансиски правни лица	40%	30%,35%,40%
Неоперативни депозити на финансиски лица	100%	30%,35%,40%
Орочени депозити	0%	60%
Вонбилансни – физички лица	5%	15%
Вонбилансни правни лица	10%	100% (В, Г и Д)

Разлики со постојните стапки

Позиции	ЛЦР	СЛ 30
ВКЛА и приливи = Актива до 30 дена		
Парични средства и средства кај НБ	100%	100%
Државни хартии од вредност	100%	100%
Акции	50%	100%
Кредити од финансиски лица	100%	100% (рејтинг)
Кредити од нефинансиски лица	50% (А, Б и В ред)	100% (А,Б)
Одливи = Пасива до 30 дена		
Стабилни депозити на физички лица	5%	30%,35%,40%
Неоперативни депозити на нефинансиски правни лица	40%	30%,35%,40%
Неоперативни депозити на финансиски лица	100%	30%,35%,40%
Орочени депозити	0%	60%
Вонбилансни – физички лица	5%	15%
Вонбилансни правни лица	10%	100% (В, Г и Д)

Разлики со постојните стапки

Позиции	ЛЦР	СЛ 30
ВКЛА и приливи		
Парични средства и средства кај НБ	100%	100%
Државни хартии од вредност	100%	100%
Акции	50%	100%
Кредити од финансиски лица	100%	100% (рејтинг)
Кредити од нефинансиски лица	50% (А, Б и В ред)	100% (А,Б)
Одливи		
Стабилни депозити на физички лица	5%	30%,35%,40%
Неоперативни депозити на нефинансиски правни лица	40%	30%,35%,40%
Неоперативни депозити на финансиски лица	100%	30%,35%,40%
Орочени депозити	0%/5-20%/40%	60%
Вонбилансни – физички лица	5%	15%
Вонбилансни правни лица	10%	100% (В, Г и Д)

Потенцијални ефекти

- 1) Промени во договорите за орочени депозити
- 2) Поттикнување на појавата на нови финансиски инструменти
 - Покриени обврзници
- 3) Намалување на ликвидносната позиција

УПРАВУВАЊЕ СО ЛИКВИДНОСНИОТ РИЗИК

Управување со ликвидносниот ризик

- Дел од целокупниот систем на банката за управување со ризиците
- Соодветен на природата, видот и обемот на финансиските активности
- Утврдување и одржување соодветно ниво на ликвидност и
- Воспоставување и редовно ревидирање на планот за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови

Интерни акти за управување со ликвидносниот ризик

Политики, правила, процедури

- Постапка и правила за утврдување и следење на **стапката на покриеност со ликвидност**
- Постапка и правила за утврдување на интерните ликвидносни показатели
- Постапка и правила за следење на **изворите на средства и нивната концентрација**
- Претпоставки за утврдувањето на **очекуваната рочност** и нивно ревидирање
- Постапка и начин на утврдување и следење на **расположливите неоптоварени средства**

Интерни акти за управување со ликвидносниот ризик

Политики, правила, процедури

- Дефинирање на процесот на утврдување на интерната ликвидност
- Дефинирање техники, методи и претпоставки коишто се користат при стрес-тестирањето
- Дефинирање вонредни услови во кои ќе се применува Планот за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови
- Начин на користење средства од Народната банка

Информативен систем на банката

Информативниот систем на банката треба да обезбеди извештаи најмалку за:

- стапките на покриеност со ликвидност (збирно и по значајна валута);
- интерните ликвидносни показатели, праговите и интерните лимити за ограничување на изложеноста на ликвидносен ризик, како и за дозволените исклучоци;
- степенот на стабилност на одделните депозити, вклучително и депозитите на кои може да се примени стапка на одлив од 0%;
- износот на депозити коишто се повлечени пред рокот на достасување;
- структурата на ВКЛА и на нето-паричниот одлив;
- рочната структура на активата и пасивата (значајна валута и на збирно ниво);
- очекуваната рочна структура (пет и повеќе години);
- изворите на средства и нивната концентрацијата (по депоненти и по видови инструменти/производи и според секоја значајна валута);
- цената на изворите на средства и нивна преостаната рочност;
- оцена на можноста за продажба на одредени видови средства од активата;
- расположливите неоптоварени средства (збирно ниво и во секоја значајна валута);
- резултатите од стрес-тестирањето

СЛЕДЕЊЕ НА ЛИКВИДНОСТА И ИЗВЕСТУВАЊЕ

Следење на нивото на ликвидност

Банката е должна да го следи нивото на ликвидност најмалку преку:

- следење на **стапките за покривање на ликвидноста;**
- воспоставување и одржување **соодветна рочна структура;**
- следење на **изворите на средства и на нивната концентрација;**
- следење на **расположливите неоптоварени средства;**
- утврдување, следење и одржување на **интерните ликвидносни показатели**

Рочна структура

- Следење на рочната структура на позициите вкупно и по значајна валута
 - За позициите коишто се дел од ВКЛА, паричните одливи и паричните приливи
 - без примена на корективните фактори
 - без да се применуваат стапките на одлив и стапките на прилив
- Според **преостанатата рочност** и распоредување во соодветни временски периоди
- Според **очекувана рочност**
 - користење на соодветни претпоставки (кои поаѓаат од развојниот план и деловната политика на банката), категории очекувани приливи/одливи на парични средства

Извори на средства и концентрација

- Следење на нивото на изворите на средства **збирно** и според **секоја значајна валута**
 - Според концентрацијата на изворите на средства по депоненти и по видови инструменти
 - Според цената на изворите на средства и нивната рочност
 - Според можноста за обновување на изворите на средства

Расположливи неоптоварени средства

- **Неоптоварено средство** - средство коешто не е предмет на правно, договорно, законско или било какво друго ограничување коешто би ја спречило банката да го продава, пренесува, да располага со него или да се ослободи од него преку дефинитивна продажба или врз основа на репо-трансакција
- Не постојат никакви ограничувања за користење на расположливи неоптоварени средства како обезбедување за добивање дополнителни извори на средства
- Утврдување и следење според:
 - Валутната структура,
 - Географското подрачје
 - Исполнувањето на пропишани услови за нивно користење

Интерни ликвидносни показатели

- Еден или повеќе интерни показатели (квалитативни и/или квантитативни)
- Прагови за следење и за рано предупредување
- Интерни лимити за ограничување на изложеноста на ликвидносен ризик

Показателите можат да се однесуваат на движењата:

- специфични за самата банка,
- специфични за финансискиот систем и/или
- за целата економија

Известување до Народната банка

Известување – доставување на извештаи на:

- месечна основа
- годишна основа
- дневна основа - во случај стапката на покриеност со ликвидност да е под минималното ниво или доколку банката очекува дека стапката ќе биде под минималното ниво

На барање на Народната банка - изготвување на извештаите со поинаква динамика (со состојба на друг ден и во друг рок)

Известување до Народната банка

На месечна основа

- Извештаи за рочната структура на активата и пасивата во значајна валута и на збирно ниво
- Извештај за следење на концентрацијата на изворите на средства според најголемите депоненти
- Извештај за следење на концентрацијата на изворите на средства според инструменти, односно производи
- Извештај за цената на изворите на средства и нивната преостаната рочност
- Извештај за обновување на изворите на средства
- Извештај за утврдување расположливи неоптоварени средства
- Извештаи за стапката на покриеност со ликвидност збирно и по значајна валута
- Извештај за интерните ликвидносни показатели

Известување до Народната банка

Стапката на покриеност со ликвидност е под минималното пропишано ниво

- Извештај за стапката на покриеност со ликвидност (збирно и по значајна валута) – дневно – секој работен ден
- Писмено образложение - причини коишто довеле или ќе доведат до пречекорување на минималното ниво
- План - мерки и рокови за достигнување или одржување на минималното ниво

Почеток на примена

- 1 јануари 2021 година
 - подготовка на системите на банките за следење и утврдување на стапката на покриеност со ликвидност
 - изработка на извештајните форми
- Престанување на обврската за следење и почитување на СЛ30 и СЛ180

**ВИ БЛАГОДАРАМ НА
ВНИМАНИЕТО**